

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre 4 „

Egészévre 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a Petrozsény és Vidéke szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Husdrágaság.

Hiába kutatjuk, nem vagyunk képesek rájönni a hallatlan husdrágaság érthető, elfogadható okára. A múlt évben takarmányhiányra hivatkozással igyekeztek a zugolódó fogyasztó közönséget elhallgattatni. Ez az ok is megszűnt, de azért a hus ára még a tavalyinál is magasabbra hágott.

Petrozsény, sőt az egész Zsilvölgy tudvalevőleg behozatal útján fedezi összes élelemszükségletét s így ezen élelmi cikkek drágaságának lehet elfogadható magyarázatát adni. A juh- és sertéshus szükségletet azonban egészen, a marhahus szükségletnek pedig legalább nyolctizedrészét a helyi termelés fedezi. De nem szorul bizonyításra, hogy a helyi szarvasmarha tenyésztés felesleget produkál s a vágómarhák behozatalát azzal indokolják, hogy a zsilvölgyi, rosszul táplált, apró szarvasmarhák hús nem elégíti ki a fogyasztó közönség igényét.

Ebben az érvelésben van valami, legalább látszólagos igazság. Ámde ezen a bajon is lehetne segíteni. Ha megnézzük a tehéncsordát midőn a legelőre, vagy onnan hajtják, el kell ismernünk, hogy olyan jól táplált, olyan jó erőben lévő fejősteheneket kevés helyen látunk, mint itt nálunk.

Ugyanazon, vagy más megfelelő módon a vágó marhát is közfogyasztásra alkalmassá fel lehetne javítani s akkor a husszükséglet importált csekély részének behozatalára sem lenne szükség.

Ezuttal azonban nem a vágómarha hizlalás kérdésével szándékozunk foglalkozni, bár ezt is eléggé fontosnak tartjuk arra, hogy komoly megvitatás

tárgyává tételét a helyi viszonyok eléggé indokolják. Mert nem szorul bizonyításra, hogy az őslakos tenyésztők marhaállományának silányságát a rossz teletetés okozza. A szegény állat az egész hosszú télen át szabad ég alatt senyved, hóban, fagyban, vízben kint van az isten ege alatt s bármilyen bőségesen táplálják, novembertől-májusig annyira leromlik, hogy egész nyáron át alig jön erőhöz. S így a mezőről jó vágó marhát alig lehet beszerezni. Ezen felül a féleven át elesigázott állat nem is fejlődhetik. Ha a szarvasmarha védve volna ősz-utolján, télen s tavasz elején az idő viszontagsága ellen, felényi takarmánnyal tartva is jó erőben kerülne a tavaszi legelőre, hol aztán rövid idő alatt vágásra alkalmassá javulna.

Tenyésztő kisgazdáinkat kellene különösen az okszerű jószágteletetésre szoktatni, avagy az állatkinzás megakadályozása czimén rákényszeríteni.

Ezzel egyrészt az ő érdekük lenne hathatósan előmozdítva, másodrészt a husszükséglet helyi termelés által bőségesen fedezve lenne.

A husdrágaságnak egyik nyilvánvaló oka tehát a szarvasmarhák okatlan teletetésében keresendő. Mindez azonban nem teszi érthetővé, hogy miért szökött oly magasra a hus ára.

Múlt évben silány legelő volt s takarmány nem termett és a marhahus kilója 64—88 fillér közt váltakozott, sőt 48 fillérre is leszállt. Az idén igen jó legelő s bőséges, kitűnő szénatermés van és a marhahus kilója 104—120 fillér s csak az utóbbi napokban szállította le egy-két mézáros a gyengébb hus árát 96 fillérre.

Igaz, hogy sok helyen 40—50 száztolival drágább a marha hus mint nálunk, csak hogy a

minőséget tekintve az kétszer ennyit ér, tehát a ránylag mégis olcsóbb.

A husszükségletet tekintve főfogyasztási cikkek mindenesetre a marhahus lévén, nagyonis érdekében áll a közönségnek, hogy jó húst s lehetőleg előnyös árban kaphasson. Legyen meg a mézárosoknak koczázatukért és fáradságukért a tisztességes hasznuk, de, hogy a fogyasztók kényszer helyzetét kihasználják, az a közönségre nézve nem lehet közönyös.

Megbízható értesülésünk szerint a tehetősebb mézárosok kartellt kötöttek. Ha ez így van, akkor a szabad versenytől nem remélhető a husdrágaság megszüntetése, hanem a fogyasztó közönségnek áll érdekében, hogy társadalmi uton segítsen önmagán. És ha a husvágók és kimérők tapasztalják, hogy nem a közönség van ő érettek, hanem megfordítva; akkor számolnak a helyzettel és ahhoz alkalmazkodnak. Mert kétségtelen, hogy a múlt évi takarmányhiány folytán alább szállt, tetemesen csökkent marhaállomány tekintetbe vételével sem lehet indokoltnak tekinteni a mostani husdrágaságot.

A közönség köréből szinte szemrehányólag hangzik a gyakori felszólalás a hatóság közönye miatt. Pedig a hatóság a husárak megállapítására hivatalosan befolyást nem gyakorolhat. Ez a törvény által biztosított iparszabadság és szabad verseny korlátozása volna. Ismételjük, hogy a társadalom orvosolhatja a sérelmet.

Ha a mézárosok nem akarják figyelembe venni a közönség indokolt sérelmét, csak maguknak tulajdoníthatják, ha a fogyasztók szervezkednek s az ő mellőzésükkel gondoskodnak arról,

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE“ TÁRGZÁJA.

Mese.

Egyszer a menyország legszebb angyala Ténylakát elhagyva a földre leszállott S nézve a mint pirkad a reggeli hajnal, Egy festői völgynek szelénél megállott.

Nagyon szép volt e völgy, széle szegélyezve Felhőig felnyúló örökzöld fényűkkel S lent a virágoknak tarka sokasága, Gyönyörű himzetű szőnyegként terült el.

S ott, hol a kis patak kristálytisza vize Édes csevegéssel a völgy ölén átfoly, Megtört fodraiban a szivárvány színe Marasztalólag int, mint lebegő fátol.

És az ég lakója ily szépség láttára, Pillanatig némán, mozdulatlan állott, Majd glóriás fejét a fübe lehajtá, Szemére az álom pillangója szállott.

Soká, mélyen aludt és nem vette észre, Hogy az ösvényen egy férfiú halad át, Ki őt megpillantva, néma áhitattal Szemlélte az égnek e legszebb angyalát.

Haja, mint ködfátyol omlott ruhájára, Melyen még tündöklött az égnek himpora És az üdvözültek mosolyával ajkán, Álmodott oly szépet, a milyent még soha.

Végre a pajzán szél meglebbenté haját, Mely lehetőszerű arcához csapódott. Felébredt s meglepte, hogy egy férfit ott lát, De kevés vártatva hozzá ilykép szólott:

„Oh! Hogy jöved ide? — S hangja oly édes volt. Tán a nagy Alkotó vezérelte lépted? Éppen most álmodtam, hogy e völgy lejtőjén Örökös szerelmet esküdtem te néked.“

„Igen! A jó Isten küldött engem hozzád, Meghallgatta hosszú, esdeklő kérésem, S azt, ki ez ideig csak eszményképem volt, Megtestesülve az égből küldte nekem!“

„Átbolyongtam érted a nagy mindenséget, Este reményvesztve tértem nyugalomra S álmaimban hányszor folyt éretted könnyem, Már-már azt hívtam, hogy nem látalak meg soha.“

„Oh! Jöjj hát közelebb és engedd élveznem Szeráf-leheleted ésbontó illatát S édes mézzel folyó szádnak érintése Üditse fel tikkadt vándorod ajakát!“

„Jó, de előbb esküdj, itten e szent helyen! Hiszen a természet az Urnak temploma, Hogy ha itt a földön, melletted maradok, Boldogítani fogsz és nem hagysz el soha!“

„Esküszöm! Boldog lélsz! Én hű leszek hozzád: Amíg e sárteken dobogni fog szívem S szerelmed emlékét, még ha megvetnél is Az ítélet napig megőrzendém hiven!“

És az ég angyala erre kezét nyújtá A sokat szenvedett földgömb gyermekének. Látva ezt az Isten megáldá frigyüket S ők mai napig is boldogságban élnek.

Bakó Lajos.

A nagy hőség.

A „P. és V.“-ke augusztus hó 6-án kelt számában olvasom: „Ezen a vidéken, ilyen meleg időjárásra a legöregebb emberek se emlékeznek“. Ha nálunk árnyékban 30 C°-ot mutat a hőmérő, akkor már lihegve járnak az emberek, levegő után kapkodnak, keresik a némi enyhülést adó helyeket s a Szaharát emlegetik. S abban igazuk is van, hogy ez már szaharai meleg. A földrajztanult embe iség felosztja a globust, hideg, mérsékelt és forró földrre s ugy okoskodik, hogy ha Petrozsényben a hőmérő 30 C°-ot mutat akkor Crikvenicán 40, Nápolyban 60, Palermóban 80, Algirban 100 s az egyenlítőnél már a fak is elolvadnak, vagyis a közhiedelem az, hogy a nyári hőség maximuma az egyenlítő alatt szokott beállani. S hogy a nagy meleg csakis attól függ, hogy az illető hely mentől inkább délre fekszik. Pedig Európából sem kell eltávoznunk, hogy koronként magasabb hőfoknak legyünk tanúi mint azt az okkupált tartományokban, különösen pedig Hercegovina napnak kitett hegylejtőin 1903. év július második felében észlelt magas hőfok bizonyítja. Ugyanis július 20-án Mosztárban 61 C°-ot mutatott a napsugárnak kitett hőmérő (=48° R.) Ugyan e napon Trebinjében, mely Mosztártól délre fekszik ugyan, de egy völgy ölén, hol enyhébb a klíma, 58 C° volt a meleg. Nem messze Bilektől. Mosikóban, ott a hol kétszáz magyar baka dől ki a sorból, 63 C°-ra emelkedett a

hogy husszükségletük másuton nyerjen előnyösebb kielégítést. Nem szándékozunk mostan se közgazdasági értekezést tartani, se a sérelem orvoslása iránt javaslatokat tenni, csak hangot adunk a fogyasztó közönség köréből a husrágaság miatt mind-gyakrabban s nem indokolatlanul hangoztatott panaszoknak.

Reméljük, hogy azok, akiket érdekel tudomást szereznek róla s igyekezni fognak, hogy ne legyen a husrágaság miatt panaszra ok.

A husrágaság különösen a nagyvárosok közönsége körében keltett eddig is már érthető mozgalmat, ahol azt tervezik, hogy hatósági husrágásokat állítanak fel. Ily uton, vagy, ha a fogyasztó közönség a közbenjöttével megállapított árak mellett kimérő mészárosoktól szerzi be szükségletét; — akkor az indokolatlan önkénykedés meg fog szűnni.

A nagy városokban inkább érthető, hogy a közfogyasztásra szánt állatot drágán szerzik be, mert ott jó minőségű hússal lehet csak az igényeket kielégíteni. De nálunk, ahol a mezőről behozott szarvasmarhának is többnyire csak a selejtése kerül közfogyasztásra, tehát aránylag olcsón szerezhető be, valóban indokolatlan a mostani magas ár.

Közlekedésünk érdekében.

Az a mozgalom, amely a saját erőnkől nem létesíthető intézkedések kieszközlésére irányul, felőleli a közlekedés nagy horderejű kérdését is.

Indokolt felterjesztésben rámutatott a község képviselőtestülete ezen a téren észlelhető hiányokra és a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter intézkedését, támogatását kérte a közlekedés ügyének javítása érdekében.

Hunyadvármegye közigazgatási bizottsága ezt a kérelmünket is a legmelegebben pártolva terjesztette fel még múlt évi augusztus hóban tartott rendes üléséből. A miniszteri leirat a napokban érkezett a községhez s részben a kérelem teljesítéséről kedvezően intézkedik, részben megnyugtatóan indokolja, hogy a község kívánalma miért nem teljesíthető, részben pedig tudtul adja, hogy egyes ügyek tanulmányozás tárgyát képezik s azokban is intézkedni fog.

A leirat szövegéből s intenciójából kiténik, hogy a kormány jóakarattal viseltetik közlekedési érdekeink előmozdítása iránt, minek bizonyítékául közöljük az alábbi miniszteri leiratot:

hőmérséklet ($=50^{\circ}$ R.) De volt olyan hely is, nevezetesen Stolz, a hol egészen abnormis meleget észleltek, nevezetesen 67° -ot ($=53^{\circ}$ R.) Magyarországon is megtehetjük ezt a tapasztalást.

Nálunk a legmagasabb meleg a Duna-Tisza közén levő homokos síkságon szoktak előfordulni.

A fito-fenológiai észlelések tanúsítják, hogy a tavaszi tenyészet itt a pestmegyei pusztákon indul meg leg hamarabb. Az aratást is itt szokták leg hamarabb megkezdeni s van rá eset, hogy június 20–23-ika között rozskeresztek lehet már látni a szántóföldeken. A potharaszti pusztán tett füljegyzések között, többet találunk olyat, mely nagyobb melegekről tesz tanúságot, mint a minő a forró égő alatt szokott előfordulni. Így p. u. 1860-ban, nem is nyár derekán, hanem szeptember 4-én déli 1 órakor 63° volt a napon. 1861. év augusztus hó 16-án délután 3 órakor nem kevesebb mint 71° volt a hőség. Az ilyen nagy hőfok csak néhány perczig szokott tartani, egy átfutó felleg, vagy egy szellőfuvat azonnal lejebb szállítja.

Ez a 71° oly magas hőmérséklet, aminőt az egyenlítő alatt is csak rendkívüli viszonyok között s csak is némely helyen szoktak tapasztalni.

Félig, vagy egészen nyílt völgyekben, ahol állandó a légesere, folyók vagy tengerek partján soha se éri el a hő azt a magas fokot. A lakott helyek között a legborzasztalmasabbnak állítják Aden városnak a nyarat. De ott az teszi főképp elviselhetetlenné a meleget, mert nincs elegendő üdítő ivóvíz. Az esővizet gyűjtik össze ciszternákban s a félig poshadt vizet pénzért árulják

„Hogy a piski-petrozsényi vonalon közlekedő személyszállító vonatok szerelvényei kizárólag hosszátjáratú kocsikból állítassanak össze, nem találtam teljesíthetőnek, mert minden vonat szerelményében van egy-egy I—II., illetve III. osztályú hosszátjáratú kocsi, amivel a jogosan támasztható igények kivannak elégitve, a mennyiben a nagyobb távolságra utazóknak módjukban van ezen nagyobb kényelmet nyújtó kocsikat igénybe venni. Különben is a m. kir. államvasutak személykocsi-állagának mintegy 20%-át a különben jó állapotban levő, de kevésbé kényelmes szakaszos kocsik képezvén, természetes, hogy ezek inkább a mellékvonalokon használtatnak fel, a hol az utasok aránylag mégis rövidebb időt töltenek a kocsikban, mint a fővonalokon. A pályáathidalás kérdését, közelebbi megfontolás tárgyává fogom tenni, és a tanulmányok megtételére, a m. kir. államvasutak igazgatóságát egyedejűleg utasítottam. A menetrend módosítása iránti kérelemnek a f. évi nyári menetrendben annyiban elégitetett, hogy a 9314. és 9311. sz. vonatoknak közvetlen csatlakozásuk lett. A menetidő megrövidítése azonban nem viheto keresztül, mert a személyvonatok máris az azon a vonalon megengedett legnagyobb sebességgel közlekednek, a vegyes vonatok sebességének fokozása pedig ezen vonatok kihasználását lehetetlenné tenné. A személyszállító vonatok szaporításának kérését nem találtam indokoltnak, mert egyrészt a jelenleg közlekedő 8 vonat is csak közepesen van kihasználva, másrészt a személyforgalom évek óta alig mutat emelkedést. A kérelmezett motoros üzemre megjegyzem, hogy a kedvezőtlen emelkedési és kanyarlati viszonyok, valamint a várható aránylag nagy megterhelés mellett, a menetidő megrövidítését illetőleg a jelenlegi vonatokkal szemben számottevő előny nem volna várható, de különben is, a motoros üzem még a kísérletezés állapotban van és kísérleti vonat gyanánt a piski-petrozsényi, nagy teher forgalma mellett nem volna alkalmas. A többi kéréseket illetőleg elhatározásomat külön fogom közölni.

Budapest, 1905. június 23-án.

A miniszter megbízásából:

Márk s. k.
miniszteri tanácsos.

A tanulmányozás tárgyát képező egyik kérelem a vasut feletti átjáró létesítésére irányul s biztos tudomásunk szerint az illető vasuti szakosztállynál folyamatban van a munkálat.

Hogy mennyire fontos érdeke Petrozsénynek, hogy a pályatest által ketté osztott község között akadálytalan közlekedés biztosíttassék, az indokoltan ki van fejtve a felterjesztett s lapunkban annak idején ismertett emlékiratban. És, hogy illetékes helyen súlyt he-

a boltokban és kávéházakban. Fürdeni sem lehet, dacára a tenger közelségének, mert a tenger felszíne nyári napokban 40° -ra is megmelegszik s nem ad enyhülést. De ott 71° magasságra soha sem emelkedik a napsugarai sem a hőmérő, mert ép a tenger közelsége miatt folyton van némi légkullmázás.

Magán a tengeren, még az egyenlítő alatt is mindig eléggé tűrhető a meleg. Mikor az osztrák kormány 1857-ben világköri utra küldte a „Novawa” frogattat, a veleküldött meteorologusnak feladatává tették azt is, hogy tanulmányozza a nagy meleg hatását a hajó legénységére. Heteken át tartózkodtak az egyenlítő közelében s Hochstätter azt konstataálta, hogy nyaranta sokkal többet szenvedett oda haza a melegtől, mint ezen utazás alatt.

Az emberi szervezet némely viszonyok között jobban tűri az abnormálisan magas hőséget, mint mások között.

Ha az éjszaka hűvös volt, akkor testünk több fokkal magasabb hőt képes elviselni, mint másor. Ez teszi megmagyarázhatóvá, hogy az alföldi fátnak pusztaságokon az aratónép a legnehezebb munkát is elbirja, holott ugyanakkor a városban lakó — aki pedig a kávéház árnyékos asztalánál hűsöl — tikksztónak s bágvasztónak találja a meleget, mely őt félig-meddig munkaképtelenné teszi. A szabadföldön éjszaka nagyon hamar lehül a levegő. Akármilyen meleg is volt a nappal, este tíz óra felé a tarlón már enyhe a levegő, hajnalra pedig már le is hűl egészen. A múlt nyáron rendkívüli

lyeznek rá, kiténik abból, hogy értelmes intézkedés, beható tanulmányozás tárgyát képezi.

Reméljük, hogy ugy ezen, valamint közlekedési érdekeinket érintő egyéb ügy kedvező elintézéséről adhatunk hírt annak idején.

Szárnyasok behozatala).

A „Petrozsény és Videke” f. évi augusztus hó 27-én megjelent 35-ik számában „Egy fogyasztó”-nak „A szárnyasok behozatala” című cikkében elmondottakra vonatkozólag, a mennyiben ott szerény egyéniségem is érintve van főleg pedig, mert cikkirő kifejezései a tájékoztatást árulja el, a ki nincsen tisztába az ügy állásával, — a nagy közönséggel szemben is, de magamiránt is tartozó kötelességemnek ismertem kellő világításban mutatni be eddigi fáradozásomat a szárnyasok behozatala elé emelt akadályok elhárítása tárgyában, s az iránt, a melyen haladva talán sikerülne egy minden oldalról meginduló mozgalomnak minél hamarabb szabadá tenni az utat e fontos behozatali cikk előtt.

Füzetekre menő hivatalos előterjesztések állanak a vezetésem alatt lévő belépő állomás irattai között, melyek tanúságot tehetnek arról, hogy a szárnyasoknak a szurduki szoroson leendő beszállíthatása tárgyában hányszor és mily értelmes megindokolással fordultam felsőbb hatóságomhoz. Szívesen engedem meg az érdeklődőknek bármikor is a betekintést ezekbe a közérdekű iratokba. — Különben engedtessek meg e helyen hivatkoznom egy, a közügyek iránt mindig érdeklődéssel viseltető hivatalos közegre, a petrozsényi járás jelenlegi fejére, Janza Vazul h. főszolgabíró urra, ki ez ügyben a napokban tőlem részletes felvilágosítást kérve, betekintés után meggyőződést szerzett, hogy nekem igenis „előbbre való volt és lesz is mindig ezer ember érdeke, mint a belépő állomás állatorvosának kényelme”, ha mindjárt jómagam vagyok is az. Elmennék biz én a hétnek nemcsak egy, hanem minden napján a Szurdukba ilyen minőségben, csak engedné meg a miniszterium, mert tudja meg „Egy fogyasztó” ur, hogy az ilyen kiszállás tisztességes honoráriummal jár, s ugyan hogy képzelhet olyan hivatalnokot, a ki a kínálkozó szép jövődelmet eldobná magából. Janza h. főszolgabíró ur beható betekintést téve a miniszteriumnak a behozatalra vonatkozólag szigorú mihez tartás végett kiadott rendelkezésre, szóval az e tárgyban hozott és beadott összes iratokba, határozottan kijelentette, hogy most már illetékes uton ő maga is megteszi az indokolt lépéseket a behozatali tilalom megszüntetése tárgyában.

Aztán a többek között azt is írja „Egy fogyasztó” ur, hogy az előírashoz mereven ragaszkodom. De hát én édes istenem csak nem kívánhatja, hogy mint öreg

hőség volt Crikveniczán s a napsütésnek egész napon át kitett kőfalak annyira átmelegedtek, hogy éjszaka nem lehetett a hőség miatt aludni; azért többen két függő közé függő ágyat feszítettek s abban aludtak. Falak között, házak közelében, vagy lombos fák alatt a levegő sokáig meleg marad. Hiába nyitjuk ki a hálószoba ablakát s hiába tartjuk nyitva egész éjen át, nem kapunk enyhülést. De a munkás, aki nyílt mezőn, pusztá földön hál, megfrissül s üdült testtel lát hozzá munkájához. Ha ötször-hatszor fürdenénk is hideg vízben huszonnégy óra alatt — mint ezt Párizsban egy forró július napjaiban magam próbáltam — még sem lenne testünk annyira ellenálló, mint a minővé azt a szabadban való alvás teszi.

Majdnem ily fontosságu a nagy hőségek elviselésére a kellő ruházat.

Felhér bőrű ember nem járhat mezítenül, mint a szercezen. Éjszaka megfáznék, nappal pedig leperzsenék bőré a napsugarai. Olyan ruháról kell tehát gondoskodnia, mely könnyű, szellős s legjobban visszaveri a napsugarakat. S érdekes tény, hogy ott, a hol a legnagyobb melegek járnak, a nép — mely pedig nem tanult fizikát s nem ismeri a fény elnyelésének törvényeit — fehér felső ruhát visel. Az arab fehér burnuszba öltözködik. A görög köznép fehér, bő gyolcs ruhát visel. A mi paraszt népünk pedig lobogó ingujjban járt — legalább eddig.

Ilyen ruhában, mely a test kigőzölgését felszárítja s a testet nem zárja el a szabad levegőtől, nagy meleget el tud viselni az ember.

H.

hivatalnok és higgadt gondolkozásu, megelemedett ember neki menjek fejfel a falnak, elvágjam magam alatt a fát s „Egy fogyasztó” kedvéért egy szép napon semmisnek tekintve a felsőbb rendeleteket tetszésem és tetszésük szerint dolgozzak. Csak nem ment el az eszem, hogy magamat készakarva elcsapassom.

Itt csak úgy lehet gyorsan és érdemlegesen segíteni a bajon, az ohajtott özél csak úgy érhető el rövid idő alatt, ha a társadalom azon rétege, melyet a szárnyasoknak a szurduki szorosan való behozatala közelről érdekel, valamint a községi előjárások is indokolt kérelemmel ismételt fordulóknak az engedély megadása érdekében, de nem a pénzügyminiszteriumhoz, mint a hogy azt a tájékozatlan „Egy fogyasztó” jelzi, hanem a földművelésminiszteriumhoz, mert ennek a hatáskörébe tartozik ennek az ügynek kedvező, vagy kedvezőtlen elintézése.

Mint a belépő állomás vezetője ujabban részletes előterjesztésben magam is folyamodtam a kérdéses engedély megadásáért. Jó lesz tehát minden irányban mozogni.

Ennyit ohajtottam az igazság érdekében megjegyezni.

Lotter József,
m. kir. állatorvos.

*) Bizonyára megnyugvással veszi tudomásul az érdeklődő közönség a választ, melyre megjegyezzük, hogy az „Egy fogyasztó” felszólalása nem a m. kir. állatorvos ur ellen irányult, mert ez esetben nem adtunk volna annak helyet, — elvünk lévén minden személyeskedéstől távol tartani lapunkat.

Egyébként köszönjük a tájékoztatást s egyben megemlítjük, hogy tudomásunk szerint az abban érintett irányban a mozgalom legközelebb meg is indul.

Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium vezetésével megbízott ügyvezető miniszter Tóth Eleonóra lupényi állami elemi iskolai állandó helyettes tanítónő, ugyanezen iskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium vezetésével megbízott ügyvezető miniszter Fekete József petrozsényi állami iskolai tanítót a bodrogkereszturi állami elemi iskolához jelen minőségben áthelyezte. A nevezett tanító 8 év óta működik Petrozsényben, mint a népoktatás buzgó napszámosa s előzőleg több évig a petrilla-lónyai állami iskolának volt rendes tanítója. Fekete József társadalmi téren is a művelődés terjesztésére irányuló fáradszónak tevékenységet fejtett ki. Minden üdvös közélet előmozdításáért lelkesedve küzdött. A fillérestételeket meghonosította s ő rendezte és azok jövedelméből több száz gyermek lett felruházva. Mint a járási tanítói körnek elnöke nagy ambícióval töltötte be szép tisztét. A távozásával megüresült állás az ügyvezető miniszter által ide áthelyezett Zerniczky Elemér vértesszobai állami tanítóval lett betöltve.

— **Nyilvános köszönet és nyugtázás.** A petrilladeákbanai ifjusági egyesület által augusztus 20-án rendezett táncmulatság alkalmával felülfizetni kegyesek voltak: Székely Jenő 10 kor., Pák Mihály 3 korona, Nána Aurel, Kailing Károly, Figuli Antal, Fischer Ferencz, Loy Károly, Berkovics David, Keller József, Osztor Péter 2—2 korona; Chwoy László, Császár János, Nárdy Rezső, Mauksch Kálmán, Schmider Vilmos, Szedlacek János, Tómus György, Kailing Ferencz, Bibó Imre (Demsus), Muntján Tódor, Nagy Ferencz, Császár István, Buturus András, Ekhardt Ferencz 1—1 korona; Muszer Károly 40 fillér. Jegyeiket megváltották: Rudolf József 10 kor., Zippenfennig Sámuel (Aninosza) 2 korona. — A mulatság összes bevétele volt 243 K. 40 fillér, kiadás 26 korona 02 fillér, s így az egyesület alapja javára jutott mint tiszta jövedelem 217 korona 38 fillér. Az igen tisztelt felülfizetőknak valamint mindazon kultúra-barátoknak, kik az egyesületet akár anyagi, akár erkölcsi támogatásban részesítették, s különösen a salgótarjáni közszékhely részvény társulat tekintetes igazgatóságának halás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— **Napfogytatkozás** volt szerdán délután, melynek nálunk is délután 2—4 óra között csoportokba verődött sok bámulója akadt. A napkorongjának kétharmadrésze elsötétült s a hold arnyéka által el nem takart harmadrésze hasonlított a félholdhoz. Kormozott üvegen szinte

visszafojtott lélekzettel gyönyörködünk a ritka szép látványban, melyhez hasonlót csak ötven év múlva láthatunk ismét, ha akkor is tiszta, felhőtlen lesz az ég. Majd rálesünk.

— **A leleményes Odisszeusz regényes hányattatásának története,** a világ leghíresebb hőskölteményének második része, ezt ismerteti könnyű, érdekes előadásban az Endrei Zsolt-féle Világ Történelmének e heti füzeté. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a Világ Történelme kiadóhivatala, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

— **Táncmulatság.** A vulkáni polgári olvasókörm, szeptember hó 3-án, — vasárnap — saját könyvtára alapja javára, — a felső-zsilvölgyi társulat kolóniája feletti réten zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté délután 3 órakor. Beléptidj: személyenkint 2 korona, családjegy 3 korona. Jó ételek és italok, valamint kényelmes közlekedésről gondoskodva van. Kedvezőtlen idő esetén a táncmulatság este 8 órakor a Haring-féle vendéglő termében tartatik meg. Felülfizetések a jótékonykezelt, köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Zenét a salgótarjáni bányatársulat petrozsényi zenekara szolgáltatja. A kellemes szórakozást ígérő mulatságra Petrozsényből is sokan kirándulnak.

— **Vége a vakációznak.** A muzsák csarnoka ismét megnyit. Zsibongó élet költözött a szürke falok közé. Megjöttek a tanárok, a tanítók, a vidéki növendékek s a felsőbb iskolák halgatói elmentek, vagy indulnak hazuról. Iskoláinkban holnap véget érnek a beírások s kezdődik a tíz hónapi munka. Izadnak a tanulók, még inkább a szülők, akikre nem kis terhet ró különösen szeptember eleje. De vigasztalódjanak úgy a szülők, mint gyermekeik, mert csak tízhónap s ennek a tanévnek is vége.

— **Czirkusz.** A Wagner szálloda tágas udvarán M. Pollantz akrobata társulata mulattatja a közönséget, különösen a gyermek-sereg kaczag és bámul, de a felnőttek érdeklődésére is méltó a sik-tornázás, női és férfi légtornázás, kötéltánc, nemzetitáncok, nőierőművészet, japán jongleur és equilibristikai mutatványok, lovaglás és lövés, sík- és magas ugrások, előképek és angol némajátékok. A program naponként változik s az előadást érdemes megnézni. Helyárak: I. hely 1 korona. II. hely 80 fillér. III. hely 60 fillér. Állóhely 30 fillér. Pénztárnyitás 7 órakor. Kezdeté este 8 órakor. Ügyes mutatványok a séta a telefon dróton (Olga); a muzsika-kozák lovaglás (Rezső), francia tánc stb. A dummer auguszt elmés és kacagtató.

— **Öngyilkosság.** Egy fiatal életet oltott ki az a két durranás, mely vasárnap este 8 órakor megzavarta Petrozsény utcái csendjét. Szerelmi bánatában Csizsér Sándor 22 éves bányász forgó pisztolyból deakgyarmati lakása kertjében két golyót röpített agyába s ezzel vélte megtorolni szíve választottjának elutasítását, akinek birhatásáról lemondva, kihalt remény után maga is sirba szállt.

— **Körözött sikkasztó.** Említettük lapunkban, hogy Burger Lipót máv. hivatalnok a lupényi állomási pénztárból 2700 koronát elsikkasztott s augusztus hó 15-én nyomtalanul eltűnt. A lupényi állomásfőnök rögtön a sikkasztás fölfedezése után jelentést tett az államvasutak aradi üzletvezetőségének, amely megindította a vizsgálatot és egyuttal bűnvádi följelentést tett a sikkasztó hivatalnok ellen. A lupényi állomás forgalmi pénztárában már befejezést nyert a vizsgálat, amely pontosan 2700 koronában állapította meg az elsikkasztott összeg nagyságát. Ezalatt a bűnügyi nyomozás is széles arányokban folyt, a csendőrség erőyes hajszát indított Burger Lipót kézrekerítése végett, azonban a kutatás mindeddig nem hozta meg az eredményt. Burger Lipót ma is ismeretlen helyen tartózkodik s így a vizsgálat nem folytatható ellene úgy, amint azt az államvasutak szolgálati rendtartása és a büntető törvény szükségessé teszik. Az üzletvezetőség most a következő szövegű felhívást tette közzé a hivatalos lapban, hogy a sikkasztó hivatalnokot jelentkezésre bírja: „21809. A magyar királyi államvasutak szolgálatából engedély nélkül eltávozott, Lupény állomáson beosztva volt s folyó évi augusztus hó 15-ike óta ismeretlen helyen tartózkodó Burger Lipót hivatalnok ezenfelül felhívatik, hogy jelen felhívás közzététele napjától számított 14 nap alatt beosztási helyén vagy az alólírt üzletvezetőségnek okvetlenül jelentkezzen, illetve magáról hirt adjon, mert különben a szolgálati rendtartás 53. §-ának zárpontja fog ellenében alkalmaztatni. Arad, 1905. augusztus 26. Az üzletvezetőség.” Ha a felhívásnak nem lesz meg a fogantatja, akkor az üzletvezetőség megszűntnek tekinti Burger Lipót állását és a hivatalnokot azután csak bűnvádi uton fogják üldözni.

Gyujtogatás. Vojnyásza Flórea l. Petru livazényi lakos nem ismeretlen alak a rendőrség és a fenytő bíróság előtt. Büntetendő hősködésének bábérait mult vasárnap este azzal szaporította, hogy hazafelé menve Petrozsényben Kohn Lázár előtt az utcái égő lámpát hoszu botjával összetörte s a kiömlött petróleum meggyuladt. Szerencsére nem volt közel semmi gyúlékony tárgy s így a tűz tovább nem harapodzott. Aztán ment két szomszédjával haza Livazénybe s ott meg a szomszédjának Galacán Juon Gyik livazényi kisbirtokosnak egy nagy kalangya szénáját felgyujtotta. A másik kalangyát is megakartá gyujtani, de az összefutott szomszédok üldözőbe vették, elfogták s midőn a csendőrorjárat odaért, a tettenkapott gyujtogatót letartoztatta s a dévai kir. ügyészséghez bekísérte, honnan a vizsgálobizottság szerdán a helyszínre kiszállt s a fenti tényállást megállapította. A fiatal gonosztevő hűvösön várja megérdemelt büntetését.

— **Állatkinzás.** Burdea Nikolái livazényi szolga hajtotta hazafelé gazdájának szekérbe fogott két tehenét s az igavonó állatokat úgy terelte az utszélén, hogy az egyik tehén a petrozsényi kisdodovoda kertjénél az árokba esett s ez annyira feldühösítette a brutális embert hogy a tehenet kegyetlenül ütlegette, miben az összegyűlemlett járó kelők akadályozták meg s felháborodással utasították rendre a bősziült legényt, akit a rendőrség állatkinzásért, utcái rendzavarás és nyilvános botrányokozásért a községházához onnan megbüntetés végett a szolgabírói hivatalhoz kísért, hol elvette megérdemelt büntetését.

Szerkesztői üzenetek.

B. L. Vulkan. Köszönjük és várjuk.

Munkástársaimhoz. Petrozsény. Lapunk nem politikai lap s nem tehetjük ki magunkat annak, hogy a kir. ügyészség vádat emeljen ellenünk az ilyen versért:

„Nem ármány, amit hangoztatok:
Hanem szent igazság.
Küzde-küzdők szervezkedségtékér:
De mind hiába.

Föl hívjak hát titeket,
Legyetek szent hívei,
A proletárok igazságért küzdő:
Pártunknak.”

„Egmond.” Óh, ne mondd!

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad
e lap kiadóhivatala.

Értesítés.

Legfinomabb világiosi muskatály csemege és gyógyszöllő

csakis Gruber Sámuel, valamint Singer Lajos csemege üzletében kapható, 5 kilós kosárban 1 frt. 20 krért.

Eredeti csomagolás.

Naponta friss érkezés.

Kéretik minden mást visszaautasítani, mert csakis az világiosi melyen a világiosi, feladó állomás helyegzője látható.

ELADÓ.

Több üzleti petroleum lámpa és egy teljesen új „Rádium” szeszlámpa acetylen világítás bevezetése miatt jutányos áron eladó.

Megtekinthetők e lap

Kiadóhivatalában.

Eladó.

Költözködés miatt egy jó karban levő jó hangu zongora sürgősen olcsó árban eladó Baniczán.

Sebő Jenő,

áll. főnöknél.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeni nagyérdemű közönségnek b. tudomására juttatni, hogy az EMKE szállodában bármely időben és bárhová előnyös ár mellett elegáns **kocsi** kapható.

Petrozsény, 1905. aug. hó.

3—3

Herz Mór,

szálloda-tulajdonos.

Értesítés.

Iskolai tanulókat teljes ellátásra jutányos áron elfogad

özv. Groszék Nándorné
Petrozsény, Főutca.

3—3

Értesítés.

Zongora hangolás és javításokat jutányos díj mellett elvállal, továbbá hegedű privát órákat ad és czimbalmot hangol lelkiismeretesen,

Simon A. Rudolf,
Vulkán.

„Egy a vegyeskereskedésben jártas ügyes fiatal

kereskedő-segéd

azonnali felvételre jelentkeznek.”

Puj, 1905. aug. 16-án.

Tisztelettel:
Papp Árpád
v. kereskedő.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégitem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.

A Pesti Napló új karácsonyi ajándéka

Modern Magyar Festőművészek

a címe új kiadványunknak, melyet 1905. évi karácsonyi ajándékkul szántunk t. előfizetőinknek.

Ez új ajándékművünk, noha folytatása és kiegészítő része lesz a „**Magyar Festőművészet Albumá**”-nak, mégis mint teljesen önálló mű gyönyörű foglalatra lesz a modern magyar festőművészet remekeinek.

Eddigi karácsonyi ajándékaink is a **magyar irodalmat és magyar művészetet** szolgálták, nagyszabású és nagyértékű diszművek **százazernyi példányaival** terjesztve el a magyar **költészet és festőművészet** nagyjainak alkotásait. A remekművek e díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló” új és minden eddigi ajándékát tulszárnyaló diszművel: a **Modern Magyar Festőművészekkel**.

Ötven nagyszabású festményt szemeltünk ki a modern magyar festők alkotásaiból, nagyrészt mesteri kivitelű műlapokon és **gyönyörű, több színnyomású képekben**.

Ezenkívül be fogjuk mutatni e műben **jelesebb festőink** vonzóan megírt **életrajzát**. A szöveget, a mely a modern magyar festőművészet történelmét fogja tárgyalni, elsőrendű esztétikusaink könnyed előadásában, színes képek és rajzok fogják tarkítani. Albumunk külső formájában is követni fogja eddigi törekvéseinket és a magyar **könyvkötőiparművészet** újabb alkotása lesz.

Ezt az új, páratlanul díszű ajándékunkat megkapja karácsonyra állandó előfizetőnkön kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre **megszakítás nélkül** a Pesti Naplóra előfizet. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető.

Előfizetési ár: 1 évre 28 kor., 1/2 évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1 óra 2 kor. 40 fillér. — Mutatványszámot szívesen küldünk.

Tisztelettel: a „**Pesti Napló**” kiadóhivatala.